

METEOROLOŠKA POSTAJA HRUŠICA Meteorological station Hrušica

Mateja Nadbath

Na jugozahodu Slovenije, na visoki kraški planoti Hrušica, je v istoimenskem zaselku padavinska meteorološka postaja. Zaselek Hrušica še z nekaterimi zaselki spada h kraju Podkraj. Padavinsko postajo je aprila 1913 postavil Hidrografični osrednji urad z Dunaja.

Slika 1. Geografska lega zaselka Hrušica (vir: Interaktivni Atlas Slovenije, 1998)
Figure 1. Geographical position of Hrušica (from: Interaktivni Atlas Slovenije, 1998)

Slika 2. Meteorološka postaja Hrušica slikana proti severozahodu januarja 1996 – levo (arhiv ARSO) in februarja 2008 – desno (foto: P. Stele)
Figure 2. Meteorological station Hrušica photo taken to the northwest in January 1996 –left (from: archive ARSO) and in February 2008 - right (photo: P. Stele)

Meteorološka postaja je na nadmorski višini 870 m. Instrument je v gredi, pred opazovalčevo hišo. Južno od ombrometra je cesta, sosednja hiša, visoko drevo in travnik; na vzhodni strani je nekaj nižjih sadnih dreves in njiva s travnikom. Na severu je opazovalčeva hiša, za njo se dviguje hrib z manjšim travnikom in gozdom. Na zahodu je manjši gospodarski objekt. Širša okolica je gozdnata.

Na meteorološki postaji merimo višino padavin in višino skupne snežne odeje ter novozapadlega snega; opazujemo obliko padavin, njihovo jakost in čas pojavljanja ter važnejše vremenske pojave.

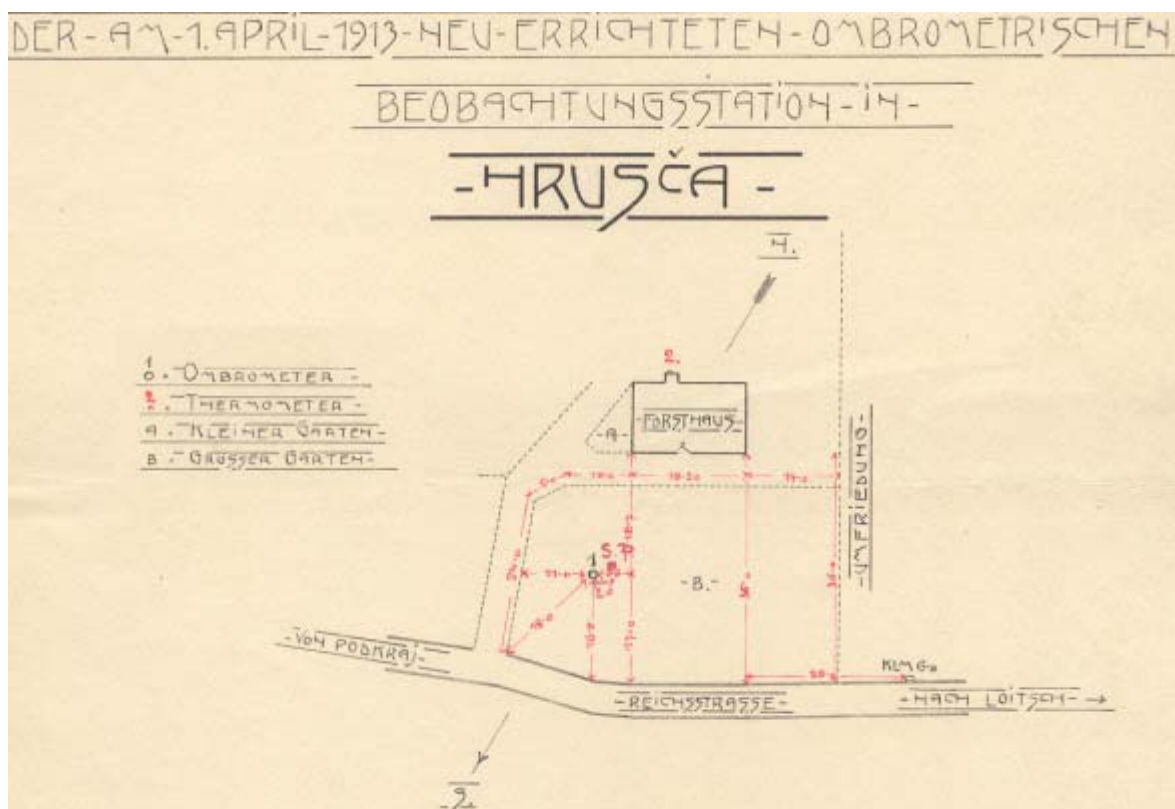
Sodeč po ohranjeni skici postaje (glej sliko 4), so v kraju stekle prve meteorološke meritve in opazovanja aprila 1913, v času Avstro-Ogrske; podatkov o prvih merjenjih in opazovalcih v naših arhivih ni

ohranjenih. Po prvi svetovni vojni je Hrušica pripadla Italiji. Z meteorološkimi merjenji in opazovanji so začeli leta 1933, v arhivih so meteorološki podatki do konca leta 1941. V tem času so bila merjenja in opazovanja prekinjena aprila 1941 zaradi evakuacije območja, kot je zapisano med opombami. Po drugi svetovni vojni so z meritvami ponovno začeli aprila 1948, trajale so do konca avgusta 1950. Spet so stekle novembra 1950 in so trajale do konca leta 1961. Od konca junija 1962 do danes potekajo meteorološke meritve in opazovanja brez prekinitve.

Slika 3. Meteorološka postaja Hrušica slikana proti severovzhodu maja 1973 - levo in januarja 1996 - desno (arhiv ARSO)

Figure 3. Meteorological station Hrušica photo taken to the northeast in May 1973 - left and in January 1996 - right (from: archive ARSO)

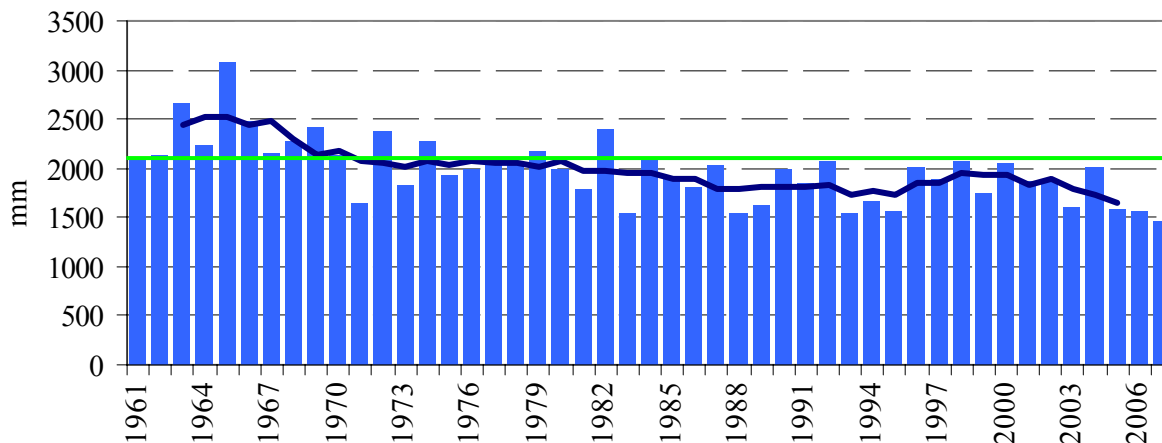
Slika 4. Skica meteorološke postaje Hrušica iz aprila 1913 (arhiv ARSO)

Figure 4. Sketch of meteorological station Hrušica from April 1913 (from: archive ARSO)

Na meteorološki postaji Hrušica delo prostovoljnega meteorološkega opazovalca opravlja Albert Bajc. Pred njim je dolga leta, od decembra 1963 do leta 2006, to delo opravljala Marija Bajc. Od 20. junija 1962 do konca novembra 1963 je bil meteorološki opazovalec Maks Debevc, od novembra 1950 do konca leta 1961 je meteorološke meritve in opazovanja vršila Nada Požar, Marija Štefančič pa od aprila

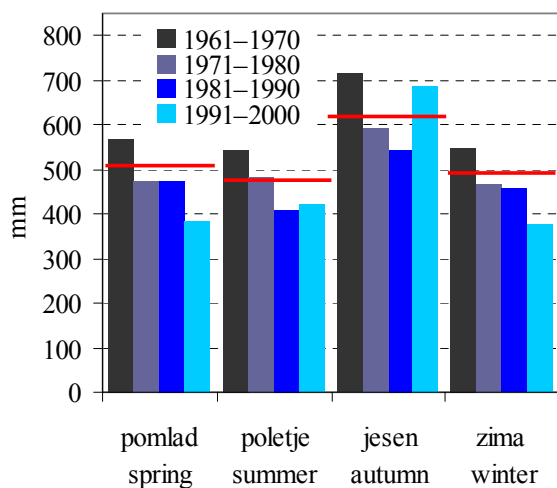
la 1948 do konca avgusta 1950. Pred drugo svetovno vojno je bil meteorološki opazovalec Knezaurek Arturo.

V Hrušici pade v referenčnem obdobju (1961–1990) v povprečju 2094 mm padavin na leto (slika 5). Nazadnje je padlo več padavin od referenčnega povprečja leta 1984, namerili smo 2125 mm; v vseh kasnejših letih smo namerili podpovprečno količino padavin. Zmanjšanje padavin lahko pripišemo podnebni spremenljivosti kot tudi različnim lokacijam instrumenta.

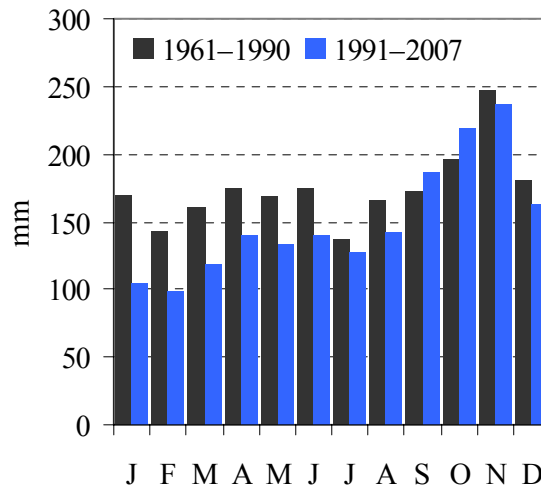

Slika 5. Letna višina padavin (stolpci) in petletno drseče povprečje (temno modra krivulja) v obdobju 1961–2007 ter referenčno povprečje (1961–1990, zelena črta) v Hrušici

Figure 5. Annual precipitation (columns) and five-year moving average (dark blue curve) in 1961–2007 and mean reference value (reference period 1961–1990, green line) in Hrušica

Slika 6. Desetletna povprečna višina padavin po letnih časih* in referenčno povprečje (rdeča črta) v Hrušici
Figure 6. Mean seasonal* precipitation per decades and reference value (red line) in Hrušica

Slika 7. Referenčno (1961–1990) in obdobjno (1991–2007) mesečno povprečje v Hrušici
Figure 7. Mean reference (1961–1990) and mean long-term (1991–2007) monthly precipitation in Hrušica

Od letnih časov je najbolj namočena jesen, referenčno povprečje je 618 mm, na drugi strani pa sta poletje in zima letna časa z najmanj padavinami, referenčno povprečje je 479 oziroma 490 mm (slika 6,

* Meteorološki letni časi: pomlad = marec, april, maj; poletje = junij, julij, avgust; jesen = september, oktober, november; zima = december, januar, februar

* Meteorological seasons: Spring = March, April, May; Summer = June, July, August; Autumn = September, October, November; Winter = December, January, February

rdeče črte). V Hrušici se količina padavin stalno zmanjšuje spomladi in pozimi, poleti je zadnji dve desetletji na istem nivoju, medtem ko je jeseni upad padavin zamenjal njihov porast v zadnjem desetletju.

Najbolj namočen mesec referenčnega obdobja je november s povprečjem 247 mm padavin. Najbolj suha sta julij, s povprečjem 138 mm, in februar s povprečno mesečno količino padavin 146 mm (slika 7, črni stolpci). V primerjavi z referenčnim povprečjem 1961–1990 so povprečne mesečne vrednosti padavin zadnjih 17 let (slika 7, modri stolpci) nižje v prvih osmih in zadnjih dveh mesecih leta, najnižje so januarja, februarja in marca; septembra in oktobra pade v zadnjih 17 letih nekaj več padavin.

Marca 2008 je v Hrušici padlo 247 mm padavin, kar je več od referenčnega povprečja, le-to je 162 mm. V obdobju 1961–2008 je marca najmanj padavin padlo leta 2003, le 2 mm; največje marčne padavine pa smo namerili leta 2001, kar 461 mm.

V Hrušici je bila v obdobju 1961–2007 največja enodnevna višina padavin izmerjena 2. novembra 1963 in sicer 153 mm. V večini mesecev leta, razen aprila in junija, so lahko največje dnevne količine padavin 100 mm in več.

Snežna odeja je v Hrušici običajen pojav. Na leto je povprečno 85 dni s snežno odejo. Najzgodnejši mesec s snežno odejo v obdobju 1961–2007 je bil leta 1977 september, ko smo beležili 2 takšna dneva. Bolj pogosto, 8 krat v omenjenem obdobju, je prvi mesec oktober, zadnji mesec s snežno odejo pa je maj.

Marca 2008 je bilo 18 dni s snežno odejo, ta je 24. v mesecu dosegla debelino 53 cm, tega dne je zapadlo 31 cm novega snega. V obdobju 1961–2008 je bila najvišja marčna snežna odeja kar 169 cm, izmerjena 16. marca 1970.

Preglednica 1. Najvišje in najnižje letne, mesečne in dnevne vrednosti izbranih meteoroloških spremenljivk v Hrušici v obdobju 1961–2007

Table 1. Extreme values of measured yearly, monthly and daily values of chosen meteorological parameters in Hrušica in period 1961–2007

	največ maximum	leto/datum year/date	najmanj minimum	leto/mesec year/month
letna višina padavin (mm) annual precipitation (mm)	3063	1965	1471	2007
mesečna višina padavin (mm) monthly precipitation (mm)	660	oktober 1992	0	januar 1964, 1989, oktober 1965
dnevna višina padavin (mm) daily precipitation (mm)	168	11. 9. 1953	0	—
najvišja letna višina snežne odeje (cm) maximum annual snow cover depth (cm)	185	28. 1. 1965	22	19. 3. 1989
letno število dni s snežno odejo** annual number of days with snow cover**	142	1969	11	1989

SUMMARY

Precipitation meteorological station Hrušica is located in southwestern Slovenia, at elevation of 870 m. Meteorological station was established in April 1913. Precipitation, snow cover and new snow cover are measured and meteorological phenomena are observed. Albert Bajc has been meteorological observer since 2006.

** dan s snežno odejo je dan, ko snežna odeja pokriva več kot 50 % površine v okolici opazovalnega prostora

** day with a snow cover is when 50 % of surface in the surrounding of observing site is covered with snow